

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 2019

3 OCTOBRE 2019

RÉVISION DE LA CONSTITUTION

Révision de l'article 150 de la Constitution

*(Déclaration du pouvoir législatif,
voir le «Moniteur belge» n° 114
du 23 mai 2019)*

Proposition visant à remplacer
l'article 150 de la Constitution

(Déposée par M. Bert Anciaux)

DÉVELOPPEMENTS

L'article 150 de la Constitution prévoit ce qui suit:

«Le jury est établi en toutes matières criminelles et pour les délits politiques et de presse, à l'exception des délits de presse inspirés par le racisme ou la xénophobie.»

Un aspect important de cette disposition est que les délits de presse sont jugés devant la cour d'assises, sauf lorsqu'ils ont été inspirés par le racisme ou la xénophobie. Pareils délits de presse racistes sont jugés devant le tribunal correctionnel ordinaire.

En pratique, cela signifie ce qui suit: les délits de presse qui n'ont pas été dictés par le racisme ne sont pas poursuivis et restent donc par définition impunis. Le ministère public préfère en effet ne pas réunir une cour d'assises pour ce type d'affaires, parce que cela prend beaucoup de temps et s'avère fort coûteux. Il préfère réserver la juridiction populaire aux infractions

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 2019

3 OKTOBER 2019

HERZIENING VAN DE GRONDWET

Herziening van artikel 150 van de Grondwet

*(Verklaring van de wetgevende macht,
zie «Belgisch Staatsblad» nr. 114
van 23 mei 2019)*

Voorstel tot vervanging van artikel 150 van
de Grondwet

(Ingediend door de heer Bert Anciaux)

TOELICHTING

Artikel 150 van de Grondwet bepaalt het volgende:

«De jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsmede voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven, behoudens voor drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie ingegeven zijn.»

Een belangrijk aspect van deze bepaling is dat drukpersmisdrijven voor het hof van assisen komen, tenzij diezelfde uitingsmisdrijven ingegeven zijn door racisme of xenofobie. Dergelijke racistische drukpersmisdrijven komen voor de gewone correctionele rechtbank.

In de praktijk betekent dit het volgende: drukpersmisdrijven die niet ingegeven zijn door racisme worden niet vervolgd en blijven dus per definitie straffeloos. Het openbaar ministerie verkiest het immers om voor deze zaken geen assisenzaken te voeren omdat dit zeer tijd- en kostenintensief is. Men wil dit voorbehouden voor de categorie van de allerswaarste misdrijven.

les plus lourdes. Par contre, les délits de presse inspirés par le racisme sont, eux, poursuivis, et ce devant le juge correctionnel.

Il ressort de ce qui précède que les délits de presse inspirés par un esprit discriminatoire, par exemple par des conceptions discriminatoires sur les femmes, les personnes transgenres, les homosexuels ou les personnes d'une croyance spécifique ou d'une conviction politique spécifique, ne sont pas poursuivis dans leur ensemble. En effet, d'après le texte de l'article 150 de la Constitution, ces affaires ne peuvent être traitées que par la cour d'assises. Dans la pratique, elles ne sont donc confiées à aucun juge.

Il en ressort que le droit constitutionnel belge crée une hiérarchie de protection entre les différents types de délits de presse. Les délits de presse racistes bénéficient d'une meilleure protection que les autres délits de presse discriminatoires. Au départ, la hiérarchie entre les causes discriminatoires se justifiait par la priorité donnée à la lutte contre le racisme. Aujourd'hui, plus aucun fondement juridique pertinent ne justifie cette hiérarchie. Au contraire, cette hiérarchie entre même en contradiction avec le principe d'égalité.

Voilà pourquoi il convient d'étendre la correctionnalisation des délits de presse racistes à tous les délits de presse discriminatoires, quel que soit le motif de la discrimination (1).

*
* *

(1) Pour une énumération de ces motifs, voyez la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination (loi antidiscriminatoire générale) et la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes (loi relative au genre).

Drukpersmisdrijven die door racisme ingegeven worden, worden daarentegen wel vervolgd, en wel voor de correctionele rechter.

Het voorgaande impliceert dat drukpersmisdrijven die ingegeven worden door een discriminatoire geest, bijvoorbeeld door discriminerende opvattingen over vrouwen, transgenders, homo's, of mensen van een bepaald geloof of met een bepaalde politieke overtuiging in het geheel niet vervolgd worden. Deze zaken mogen volgens de tekst van artikel 150 van de Grondwet immers alleen door het hof van assisen beoordeeld worden. In de praktijk worden zij dus helemaal niet voor een rechter gebracht.

Het voorgaande betekent dat er naar Belgisch grondwettelijk recht een beschermingshiërarchie bestaat tussen verschillende soorten drukpersmisdrijven. Racistische drukpersmisdrijven genieten een betere bescherming dan anderszins discriminerende drukpersmisdrijven. Die hiërarchie tussen discriminatiegronden was ooit verantwoordbaar in het licht van de prioriteit die gegeven werd aan racismebestrijding. Vandaag bestaat voor die hiërarchie geen overtuigende juridische grond meer. Integendeel, deze hiërarchie is zelf in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

Daarom moet de correctionalisering van racistische drukpersmisdrijven uitgebreid worden tot alle discriminerende drukpersmisdrijven, ongeacht de discriminatiegrond (1).

*
* *

(1) Voor een opsomming van deze gronden, zie de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie (de Algemene Antidiscriminatiewet) en de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van de discriminatie tussen vrouwen en mannen (de Genderwet).

PROPOSITION

Article unique

L'article 150 de la Constitution est remplacé par ce qui suit:

«Art. 150. Le jury est établi en toutes matières criminelles et pour les délits politiques et de presse, à l'exception des délits de presse inspirés par le racisme ou par toute autre forme de discrimination.»

Le 18 juillet 2019.

VOORSTEL

Enig artikel

Artikel 150 van de Grondwet wordt vervangen als volgt:

«Art. 150. De jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsmede voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven, behoudens voor drukpersmisdrijven die ingegeven zijn door racisme of enige andere vorm van discriminatie.»

18 juli 2019.

Bert ANCIAUX.